

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗАПОБІГАННЯ

Метою статті є визначення загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємництва України та формування напрямів їх запобігання на мікрорівні. Розглянуто комплекс чинників екзогенного й ендогенного середовища, що впливають на стан фінансової безпеки на мікрорівні. Здійснено аналіз груп стейкхолдерів у площині фінансової безпеки. Розглянуто ключові драйвери фінансової природи, що справляють вплив на фінансову безпеку. Сформовано комплекс чинників екзогенного та ендогенного середовища, що мають економічну, демографічну, соціокультурну, політико-правову, організаційну природу. Виділено низку кількісних і якісних показників мікрорівня, що впливають на фінансову безпеку підприємств. Запропоновано внести ключовий показник ефективності із фінансової безпеки до карти стратегічних цілей Balanced Scorecard.

Ключові слова: фінансова безпека, суб'єкти підприємництва, стейкхолдери, джерела фінансування, економічна турбулентність, Balanced Scorecard.

Постановка проблеми. У сучасних турбулентних умовах забезпечення фінансової безпеки входить до пріоритетних завдань для суб'єктів підприємництва, що потребує від них урахування як екзогенних, так і ендогенних чинників впливу. Сучасний волатильний стан бізнес-середовища ускладнює завдання управління, зокрема щодо загроз фінансовій безпеці. Російська збройна агресія, пандемія, потенційна глобальна рецесія – це той неповний перелік чинників сучасного бізнес-середовища, що загострюють потенційні фінансові та ринкові ризики діяльності підприємств. Загрози фінансовій безпеці виходять на перший план у площині прийняття управлінських рішень як на мікро-, так і макрорівні різних груп стейкхолдерів.

Завданням статті є узагальнення сутності поняття "фінансова безпека підприємства" та формування переліку можливих загроз фінансовій безпеці, розробка методів їх виявлення і шляхів усунення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У розрізі фінансової безпеки на мікрорівні та шляхів її забезпечення є вагомий доробок вчених. Г. Феста [1, с. 339-341], Н. Носань [2, с. 37], А. Полторак [3, с. 113-114], І. Химич [4, с. 155-156] вивчають комплекс впливу дестабілізаційних факторів на стан фінансової безпеки. Науковці звертають увагу на те, що комплекс загроз є розгалуженим і має охоплювати специфічні фактори, що характерні для галузі аналізованого підприємства. Результати попередніх досліджень вищезазначених вчених є важливими для нашої статті у формулюванні запропонованого нами підходу до забезпечення вищого рівня фінансової безпеки.

Х. Цвайг [5, с. 182-183], Н. Ситник [6, с. 46-48] вивчають фінансову безпеку підприємств у контексті загальної системи економічної безпеки. Науковці наголошують на значній взаємопов'язаності економічних агентів у площині фінансової безпеки на мікро- та макрорівнях. Ми спираємося на згадані вище дослідження в нашому аналізі груп стейкхолдерів, що залежать від стану фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та впливають на характер їхніх управлінських рішень у контексті забезпечення фінансової безпеки.

Б. Гавурова [7, с. 1160-1164], Л. Наранчімег [8, с. 143], А. Сєкелова [9, с. 94], Г. Сон [10, с. 112816], О. Солодовнік [11, с. 10], Є. Талавіра [12, с. 3-4] сформулювали підходи до оцінювання фінансової безпеки. Вони наголошують на важливості розширення системи індикаторів фінансової безпеки з більшим фокусом на

показниках раннього запобігання кризі та індикаторах, що характеризують стан бізнес-середовища. У межах цієї роботи спираємося на результати досліджень зазначених авторів у формулюванні нашого підходу до управління фінансовою безпекою підприємств.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Однак проблема підтримання адекватного рівня фінансової безпеки в Україні з урахуванням специфіки сучасних викликів національній економіці, зокрема стану фінансів реального сектору, досліджена недостатньо.

Формулювання завдань та цілей статті. Метою статті є аналіз загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємництва України та формулювання комплексу заходів мікрорівня щодо їх запобігання.

Методологія. Для досягнення поставленої мети дослідження було використано сучасні методи дослідження: системно-структурний – для визначення сутності, структури фінансової безпеки суб'єктів; статистичного аналізу – дослідження стану фінансової безпеки обраного суб'єкта підприємництва за проблемний період; економіко-математичний – для розрахунку кількісних параметрів виміру фінансової безпеки та ваги її складових; метод формалізації – під час подання розрахованих фінансових показників та індексів; компаративний – зіставлення показників суб'єктів підприємництва з аналогічними по галузі.

Основні результати. Фінансова безпека – це стабільність фінансового становища підприємства, здатність успішно функціонувати й розвиватися, підтримуючи постійний баланс між власними та позиковими коштами. Стабільне фінансове становище є результатом ефективної роботи підприємства в контексті управління всіма факторами виробництва з урахуванням змін екзогенного й ендогенного середовищ. Достатній рівень фінансової безпеки характеризується такими ознаками: висока платоспроможність, достатній рівень прибутковості, стабільні темпи середньострокового розвитку підприємства.

Варто зауважити, що підприємство як відкрита система перебуває в постійній взаємодії з іншими економічними агентами як на мікро-, так і на макрорівні. Через це поняття фінансової безпеки має розглядатися в контексті економічної безпеки загалом. З огляду на зазначене фінансова безпека підприємства є ключовим аспектом для широкого кола стейкхолдерів унаслідок їхньої залежності від економічних трансфертів. Так, домогосподарства залежні від підприємства в площині джерела доходу та

працевлаштування. Державні й місцеві органи залежні від підприємства як платника податків. Підприємство, що зазнало падіння рівня своєї фінансової безпеки, не буде спроможне стабільно надавати ці економічні трансферти. Завдяки цьому згадані вище стейкхолдери вкрай зацікавлені у високому рівні фінансової безпеки підприємств.

Рівень фінансової безпеки також виконує сигнальну функцію для стейкхолдерів. Наприклад, високий рівень фінансової безпеки свідчить про сильну ринкову позицію підприємства та майбутні можливості створення вартості. Високий рівень фінансової безпеки також сприяє більшій "незалежності" суб'єкта підприємництва від зовнішніх умов, у такий спосіб знижуючи свій ринковий і фінансовий ризики.

Фінансова безпека перебуває у щільному зв'язку з ринковою позицією суб'єкта підприємництва – чим стабільніші фінансовий результат і частка ринку, тим вищий рівень фінансової безпеки. З погляду фінансів підприємства це виявляється у співвідношенні власного та позикового капіталу. Зазвичай у міру розвитку підприємства зростає вага позикового фінансування у структурі його зобов'язань. Зростання ваги позикового капіталу в структурі зобов'язань є логічним шляхом розвитку фінансової політики підприємства – адже затрати на позикове фінансування є нижчими порівняно із затратами на власний капітал. Однак незбалансоване зростання ваги позикового фінансування призводить до, по-перше, надмірної обтяженості підприємства боргами, по-друге, суттєвої ризиковості бізнес-моделі підприємства. У кризовий період ці явища загострюються та спричиняють широкий спектр негативних наслідків на мікрорівні, а саме: тиск на стан платоспроможності підприємства, вимищення ресурсу на погашення позик і скорочення

потенціалу інвестування в розвиток, потенційне банкрутство підприємства тощо. Негативні наслідки через незбалансовану фінансову політику підприємства потенційно утворюються і на макрорівні, зокрема через низький рівень фінансової безпеки підприємства зазнають складнощів стейкхолдерів за ланцюжком створення вартості (постачальники, торгівельні партнери, споживачі), утворюються кризи в окремих секторах і галузях національної економіки, зростає тиск на банківську систему країни через кризу неплатежів за борговими зобов'язаннями, скорочуються доходи домогосподарств, утворюється тиск на збалансованість фінансової системи країни.

Однак слід зазначити, що стан слабкої фінансової безпеки підприємства має не тільки суто фінансову природу (через незбалансованість фінансової політики підприємства), але і ринковий базис унаслідок впливу факторів бізнес-середовища. Так, негативний вплив на фінансову безпеку справляють низка екзогенних факторів, зокрема:

- негативна динаміка на основному та суміжних ринках, де підприємство здійснює свою господарську діяльність;
- несприятлива кон'юнктура на сировинних ринках;
- падіння на фінансових ринках і, як наслідок, зміна настроїв та очікувань інвесторів;
- криза в окремій національній економіці, що є ключовим торгівельним партнером країни, де розташоване підприємство;
- регіональні й глобальні соціально-економічні та фінансово-економічні кризи.

Як результат, менеджменту підприємства необхідно оцінювати широкий спектр екзогенних і ендогенних факторів впливу. Підсумуємо цей перелік у табл. 1.

Таблиця 1. Комплекс екзогенних і ендогенних чинників впливу

Чинники	Роз'яснення
Демографічні	– рівень народжуваності; – рівень смертності; – динаміка міграції населення; – зміна демографічної структури населення
Економічні	– рівень доходів домогосподарств; – обсяг заощаджень домогосподарств; – динаміка споживання домогосподарств; – рівень споживчих цін; – динаміка обороту роздрібною торгівлі; – рівень облікової ставки
Соціокультурні	– рівень освіченості населення; – зміни в соціокультурних цінностях; – схильність дотримуватися традицій; – здатність приймати зміни; – схильність до інноваційності
Екологічні	– доступність природних ресурсів; – дефіцит сировини; – динаміка змін клімату; – рівень забрудненості середовища
Технологічні	– рівень інноваційності галузі; – рівень витрат <i>R&D</i>
Політико-правові	– рівень політичної стабільності; – сталість регуляторної політики; – стан захисту прав інтелектуальної власності; – стан захисту прав інвесторів
Організаційні	– структура власності підприємства; – організаційна структура підприємства; – плинність кадрів на підприємстві; – рівень умотивованості персоналу
Виробничі	– виробничі потужності підприємства; – доступність фінансування; – рівень технологічного розвитку підприємства; – забезпеченість кваліфікованим персоналом

Джерело: власний аналіз.

З огляду на зазначене вище варто також зауважити, що оцінка стану фінансової безпеки підприємства є складним завданням, що має охоплювати низку кількісних і якісних показників мікрорівня, зокрема таких як:

- розмір ринкової частки підприємства;
- обсяг активів підприємства;
- структура капіталу підприємства;
- співвідношення коротко- та довгострокових зобов'язань підприємства;
- стан оборотного капіталу підприємства;
- рівень прибутковості підприємства;
- рівень платоспроможності підприємства;
- вірогідність банкрутства підприємства.

Ці показники необхідно розглядати в динаміці та порівнювати з галузевими й ринковими бенчмарками. Важливо розуміти фактори впливу на зміну динаміки та структури таких показників. Також необхідно зважати на ринкову кон'юнктуру й розглядати запропоновані показники в контексті змін на ринку та національній економіці. Важливо коригувати операційні й стратегічні плани підприємства, беручи до уваги результати аналізу стану показників фінансової безпеки.

Ключовим аспектом дієвої системи аналізу стану фінансової безпеки є інтегрований погляд на якісну та кількісну динаміку її стану, а також на адаптацію фінансової

і ринкової позицій підприємства відповідно до поточного й перспективного стану фінансової безпеки. Щоб покращити якість аналізу та отриманих рекомендацій у розрізі стану фінансової безпеки необхідно додавати й аналіз специфіки роботи конкретного підприємства через те, що різні підприємства перебувають у різних умовах, а їхні стейкхолдери ставлять різні ринкові та фінансові цілі.

Аналізуючи стан фінансів підприємств реального сектору України, можемо відмітити низку тенденцій за період 2013–2020 рр. У розрізі структури активів стабільно зростає вага оборотних активів (53,7 % у 2013 р.; 58,0 % у 2020 р.) (рис. 1). Співвідношення оборотних і необоротних активів зросло з 1,16 раза у 2013 р. до 1,39 раза у 2020 р. (рис. 2). Це означає зміщення фокусу українських підприємств до короткострокового горизонту прийняття управлінських рішень – бізнес зростає за рахунок товарного кредиту, менша увага приділяється розвитку виробничих потужностей і нематеріальних активів. Більша вага оборотних активів у структурі балансу свідчить про більшу ліквідність, що на короткостроковому горизонті може підтримати адекватний рівень фінансової безпеки. Однак на середньо- та довгостроковому горизонті це вказує на меншу здатність підприємства генерувати грошові потоки, а також слабкіші конкурентні переваги, що, як наслідок, призводить до падіння рівня фінансової безпеки.

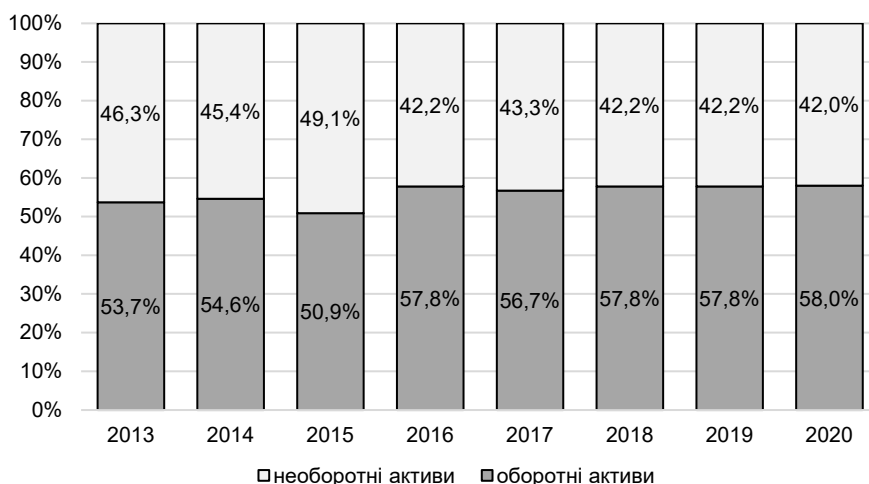

Рис. 1. Структура активів підприємств України за період 2013–2020 рр., %

Джерело: складено на основі [13].

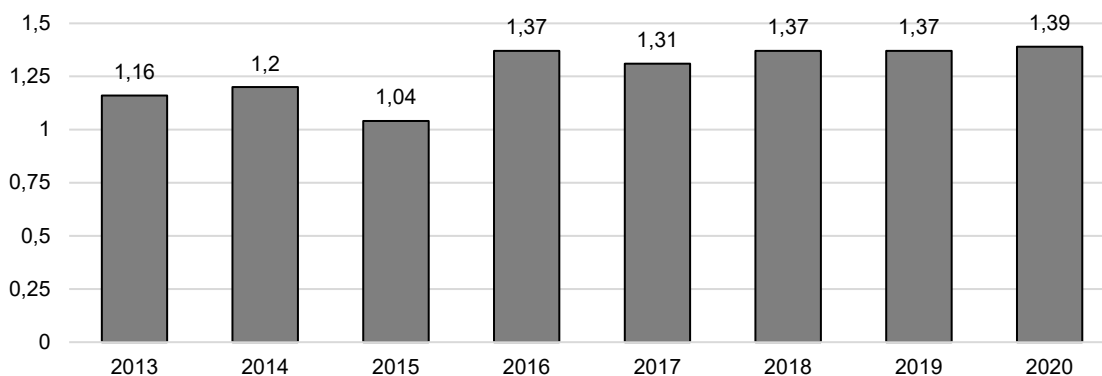

Рис. 2. Співвідношення оборотних і необоротних активів підприємств України за період 2013–2020 рр., рази

Джерело: складено на основі [13].

Схожі тенденції відмічаємо і в розрізі структури зобов'язань українських підприємств за період 2013–2020 рр. Вага власне українських підприємств скорочувалася з 34,1 % (2013 р.) до 26,3 % (2020 р.) у

структурі зобов'язань (рис. 3), що свідчить про зниження рівня фінансової безпеки. Натомість зростає вага зобов'язань, зокрема короткострокових зобов'язань українських підприємств.

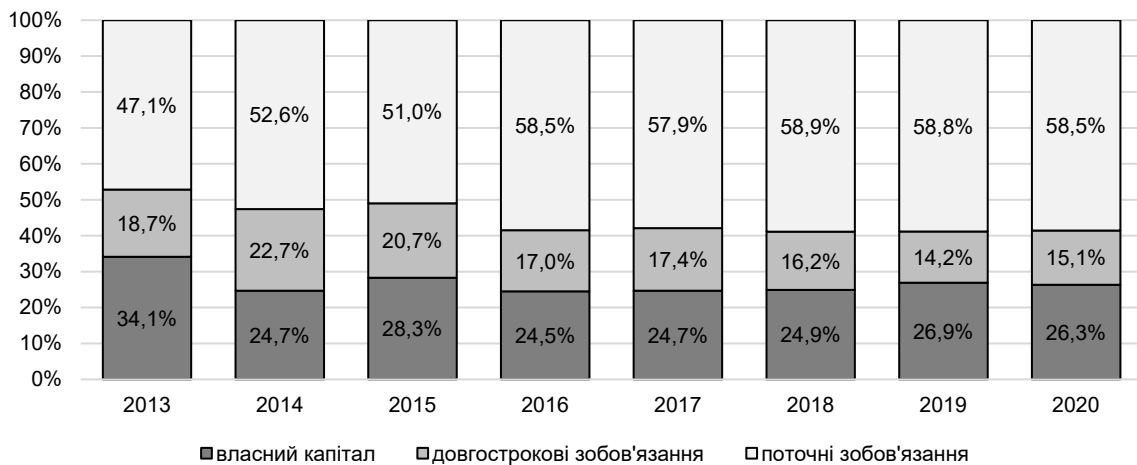

Рис. 3. Структура зобов'язань підприємств України за період 2013–2020 рр., %

Джерело: складено на основі [13].

Співвідношення коротко- і довгострокових зобов'язань українських підприємств зросло з 2,51 раза в 2013 р. до 3,88 раза в 2020 р. (рис. 4). Це свідчить про

зниження ступеня керованості позиковими джерелами фінансування, що є загрозою на середньо- та довгостроковому часовому горизонті.

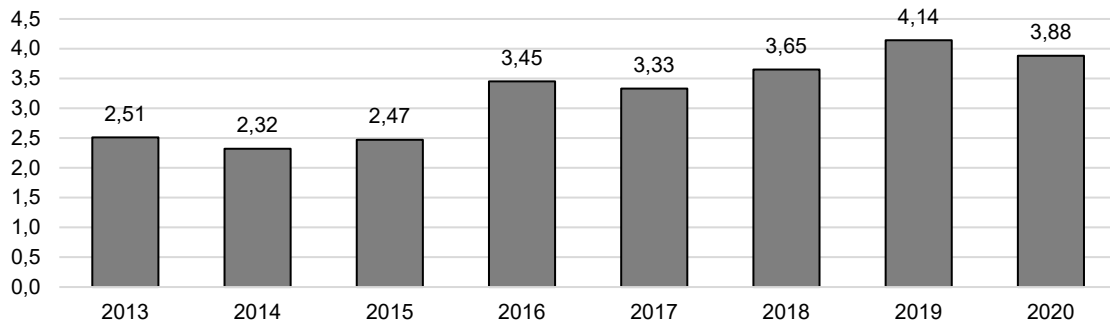

Рис. 4. Співвідношення поточних і довгострокових зобов'язань підприємств України за період 2013–2020 рр., рази

Джерело: складено на основі [13].

Підсумовуючи, слід зазначити, що для підтримки адекватного рівня фінансової безпеки необхідно вжити заходів на коротко- та довгостроковому горизонті. Короткострокові заходи передбачають: 1) покращення стану оборотного капіталу; 2) збалансоване управління портфелем зобов'язань; 3) захист рівня доходу від основної діяльності; 4) підтримання цільового рівня прибутковості; 5) забезпечення достатнього обсягу операційного грошового потоку. Довгострокові заходи передбачають здійснення збалансованої фінансової політики підприємства та успішну реалізацію відповідних блоків його ринкової стратегії, а саме: 1) дотримання цільової структури капіталу; 2) балансування коротко- і довгострокових джерел фінансування; 3) підтримання конструктивних відносин з інвесторами та кредиторами; 4) захист ключових джерел доходу від основної діяльності; 5) забезпечення довгострокових конкурентних переваг.

Важливим завданням щодо усунення загроз є формування алгоритму дій менеджерів. З погляду застосу-

вання алгоритму дій із покращення рівня фінансової безпеки підприємства цікавою є праця Г. Алексіна [14, с. 40], де розглянуто алгоритм розробки та імплементації фінансової стратегії підприємства. У роботі пропонується використовувати матрицю, за якою фінансова позиція підприємства покращується в межах руху за квадрантами. Квадранти матриці визначаються в розрізі рівня фінансового важеля (*Assets/Equity*) та *ROA* (*Return on Assets*). Передбачається, що підприємство, яке прагне посилити свою фінансову позицію – а відтак і рівень фінансової безпеки – здійснює комплекс заходів із фінансового та ринкового управління в розрізі помірного зростання *ROA* за рахунок підвищення ефективності ведення господарської діяльності й нарощування рівня дохідності, а також збалансованого управління фінансовим важелем за рахунок оптимізації структури капіталу, балансування коротко- і довгострокових джерел фінансування відповідно до цілей підприємства.

Удосконалимо описаний вище алгоритм. До пропонованої матриці фінансової стратегії необхідно включити проєкцію фінансової безпеки підприємства. Наша інша пропозиція полягає в тому, що для мінімізації впливу загроз фінансовій безпеці необхідно включити *KPI* з фінансової безпеки до стандартизованої системи *Balanced Scorecard*, що має використовуватися суб'єктом підприємства в період суттєвої економічної невизначеності.

Також вважаємо за доцільне визначити систему кроків, що покликана усунути загрози фінансовій безпеці. Пропонуємо такий комплекс дій:

1. Формування інформаційної бази аналізу.
2. Визначення факторів ендogenous та екзогенного середовища, що впливають на підприємство.
3. Оцінка фінансового стану підприємства з погляду фінансової безпеки.
4. Розробка коротко- та середньострокового плану підприємства з фокусом на підвищення рівня фінансової безпеки.
5. Формування комплексу заходів, необхідних для виконання плану заходів із покращення стану фінансової безпеки.
6. Імплементція визначеного плану заходів.
7. Контроль і моніторинг виконання плану.
8. Оцінка ефективності вжитих заходів.
9. Внесення коригувань у комплекс заходів і застосування оновленого плану.

Застосування запропонованого комплексу дій має уможливити досягнення адекватного рівня фінансової безпеки за рахунок заходів мікрорівня. Важливим є також урахування дій економічних агентів на макрорівні, що мають бути взяті до уваги в плані дій.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що українські суб'єкти підприємства в сучасних умовах вимушені діяти в турбулентному екзогенному та ендogenous середовищах. Це створює суттєві загрози для їхньої фінансової безпеки. Поміж ключових загроз виділено російську збройну агресію, пандемію, потенційну глобальну рецесію. Вплив на стан фінансової безпеки також справляє низка економічних, демографічних, соціально-культурних, політико-правових факторів, що не є настільки яскраво вираженими порівняно зі згаданими вище загрозами. Наголошено на тому, що підприємство як відкрита система перебуває у щільній взаємозалежності з іншими економічними агентами. З огляду на це забезпечення фінансової безпеки є критично важливим для широких груп стейкхолдерів (держави, домогосподарств, фінансових корпорацій, нефінансових корпорацій).

Аналіз криз призму стану фінансів реального сектору України показав скорочення стабільних джерел фінансування, тяжіння до короткострокових зобов'язань – на шкоду власному капіталу й довгостроковим джерелам позикового фінансування, скорочення ваги необоротних активів. Усе це свідчить про погіршення стану фінансової безпеки на середньо- та довгостроковому горизонті. Це потребує імплементції на мікрорівні комплексу заходів, що покликані посилити стан фінансової безпеки й усунути загрози. Запропоновано комплекс заходів мікрорівня з покращення стану фінансової безпеки. Бажано системно застосовувати поєднання заходів як коротко-, так і довгострокового спрямування стосовно фінансової та ринкової позиції суб'єкта підприємства. Для фокусування менеджерів на завдання забезпечення фінансової безпеки пропонуємо включити *KPI* з фінансової

безпеки до стратегічної карти цілей *Balanced Scorecard*, що використовується суб'єктом підприємства в період суттєвої економічної невизначеності.

Дискусія. Водночас дискусійними залишаються питання створення системи забезпечення фінансової безпеки, розробки способів уникнення можливих загроз та напрямів мінімізації негативних впливів і нейтралізації негативного впливу кризових явищ економіки, навмисні дії конкурентів та інших "недружніх" структур.

Список використаних джерел

1. Festa, G., Rossi, M., Kolte, A., Marinelli, L. The contribution of intellectual capital to financial stability in Indian pharmaceutical companies. *Journal of Intellectual Capital*. 2021. № 2 (22). С. 337–359.
2. Носань Н. С. Актуальні загрози та ризики фінансової безпеки України на межі посткризового та євроінтеграційного періодів. Причорноморські економічні студії. *Економіка та управління національним господарством*. 2019. № 40. С. 35–39.
3. Полторак А. С., Мельник О. І., Барішевська І. В. Фінансова безпека страхового ринку України. *Modern Economics*. 2021. № 28. С. 110–117.
4. Химич І. Г., Винник Т. М., Константюк Н. І. та ін. Фінансова безпека підприємства як антикризовий метод управління. *Modern Economics*. 2021. № 25. С. 153–159.
5. Цвайг Х. І., Галайко Н. В. Загрози економічній безпеці підприємства та шляхи їх усунення. *Причорноморські економічні студії. Серія: Економіка та управління підприємствами*. 2016. № 11. С. 181–185.
6. Ситник Н., Гаврецька І. Фінансова безпека суб'єктів господарювання як важлива складова економічної безпеки держави: *Multidisziplinäre Forschung: Perspektiven, Probleme und Muster der Sammlungswissenschaftlicher Arbeiten "ΛΟΓΟΣ" zuden Materialiender II internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 1)*, Wien, 26. November, 2021. Wien-Vinnytsia: List Verlag. In Ullstein Buchverlage GmbH & Europäische Wissenschafts plattform, 2021. С. 181–185.
7. Gavurova, B., Packova, M., Misankova, M., Smrcka, L. Predictive potential and risks of selected bankruptcy prediction models in the Slovak business environment. *Journal of Business Economics and Management*. 2017. № 18 (6). С. 1156–1173.
8. Naranchimeg, L., Enkhamgalan, C. Some Issues of Financial Stability Analysis. *iBusiness*. 2020. № 12. С. 140–149.
9. Siekelova, A., Kovalova, E., Ciurlău, F. Prediction Financial Stability of Romanian Production Companies Through Altman Z-Score. *Ekonomicko-manazerske spektrum*. 2019. № 2 (13). С. 89–97.
10. Son, H., Hyun, C., Phan, D., Hwang, H. J. Data analytic approach for bankruptcy prediction. *Expert Systems with Applications*. 2019. № 138. С. 112816.
11. Солодовник О. О. Основні підходи до оцінювання економічної та фінансової безпеки: сутність і напрями вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2021. № 2. С. 6–12.
12. Талавіра С. В. Дослідження ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 6. С. 1–6.
13. Матеріали Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 24.06.2022).
14. Aleksin, G. Financial Strategy Formulation and Implementation under Economic Uncertainty: Ukrainian companies' case. *VUZF Review*. 2020. № 5 (2). С. 38–47.
15. Варналій З. С., Мехед А. М. Забезпечення функціонування системи фінансової безпеки підприємства та методи оцінки її ефективності. *Scientific Collection "InterConf"*, (31): with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference "Science and Practice: Implementation to Modern Society". October, 2020. Manchester, Great Britain: Peal Press Ltd., 2020. № 1 (31). P. 38–45.
16. Варналій З. С., Мехед А. М. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємства. *The 7th International scientific and practical conference "Modern directions of scientific research development"* (December 22–24, 2021). BoScience Publisher, Chicago, USA. 2021. С. 751–762. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/12/MODERN-DIRECTIONS-OF-SCIENTIFIC-RESEARCH-DEVELOPMENT-22-24.12.21.pdf>
17. Варналій З. С., Мехед А. М. Забезпечення функціонування системи фінансової безпеки підприємства та методи оцінки її ефективності. *SCIENTIFIC COLLECTION "INTERCONF"* (Manchester, Great Britain). № 1 (31). 2020. С. 38–45. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/4862>

Received: 19/10/2022

1st Revision: 10/11/2022

Accepted: 25/11/2022

Author's declaration on the sources of funding of research presented in the scientific article or of the preparation of the scientific article: budget of university's scientific project

Z. Varnalii, Dr. Sci. (Econ.), Prof.
 ORCID ID: 0000-0002-6654-8760,
 A. Mehed, PhD Student
 ORCID ID: 0000-0001-8620-9080
 Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THREATS TO FINANCIAL SECURITY OF BUSINESS ENTITIES AND WAYS TO PREVENT THEM

Enterprises are forced to conduct business in the turbulent exogenous and endogenous environment. This poses threats to financial security at the microlevel, both of cyclical and non-cyclical origin. The paper aims to identify threats to Ukrainian enterprises' financial security and propose directions for minimizing financial security threats on the micro-level. The paper considers a set of actors of exogenous and endogenous environments that affect the state of financial security at the micro-level. Analysis of groups of stakeholders in the context of financial security is carried out. It is emphasized that changes in the enterprises' financial security have consequences at both micro- and macro-level. The key drivers of financial and market nature that affect financial security are considered. The exogenous and endogenous environment influences were considered as set of factors of economic, demographic, socio-cultural, legal, and organizational nature. The paper studies a set of micro-level quantitative and qualitative indicators that affect financial security. The importance of accounting for industry and enterprise-specific characteristics in financial security analysis is emphasized. Analysis of financial security through the prism of Ukraine's real sector finance is carried out. It is highlighted that there are issues of the declining weight of stable financing sources, as well as an issue of a lesser focus on non-current assets in the context of deteriorating financial security. The importance of combining short- and long-term measures of both financial and market nature under the framework of financial security is emphasized. An algorithm for analyzing the state of an enterprise's financial security is proposed. A set of short- and medium-term time horizon measures has been formed to maintain adequate financial security at the micro-level. It is suggested to include a key indicator of financial security into them as of strategic goals, i.e., Balanced Scorecard, for economic turbulence period usage.

Keywords: financial security, stakeholder, financing sources, economic turbulence, Balanced Scorecard.

References (in Latin): Translation / Transliteration/ Transcription

1. Festa, G., Rossi, M., Kolte, A., & Marinelli L. (2020). The contribution of intellectual capital to financial stability in Indian pharmaceutical companies. *Journal of Intellectual Capital*, 22(2), 337–359. DOI: <https://doi.org/10.1108/jic-03-2020-0091>
2. Nosan, N. S. (2019). Aktualni Zahrozy ta ryzyky finansovoi bezpeky Ukrainy na mezhi postkryzovoho ta yevrointehratsiinoho periodiv. *Prychornomorski ekonomichni studii. Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, 40, 35–39. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/40_2019/8.pdf (in Ukrainian)
3. Poltorak, A. S., Melnyk, O. I., Baryshevska, I. V. (2021). Finansova bezpeka strakhovoho rynku Ukrainy. *Modern Economics*. 28, 110–117. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-16) (in Ukrainian)
4. Khymych, I. H., Vynnyk, T. M., Konstantiuk, N. I. et al. (2021). Finansova bezpeka pidprijemstva yak antykryzoviy metod upravlinnia. *Modern Economics*. 25, 153–159. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V25\(2021\)-24](https://doi.org/10.31521/modecon.V25(2021)-24) (in Ukrainian)
5. Tsvaii, Kh. I., Halaiko, N. V. (2016). Zahrozy finansovii bezpetsi pidprijemstva ta shliakhy yikh usunennia. *Prychornomorski ekonomichni studii. Serii: Ekonomika ta upravlinnia pidprijemstvamy*. 11, 181–185. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/11-2016/41.pdf> (in Ukrainian)
6. Sytnyk, N., Havretska, I. (2021). Finansova bezpeka subiektiv hospodariuvannia yak vazhlyva skladova ekonomichnoi bezpeky derzhavy. *Multidisziplinäre Forschung: Perspektiven, Probleme und Muster der Sammlung wissenschaftliche rArbeiten "ΛΟΓΟΣ" zuden Materialiender II internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 1), Wien, 26. November, 2021. Wien-Vinnytsia: List Verlag. In Ullstein Buchverlage GmbH&Europäische Wissenschafts plattform, 2021. C. 181–185. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-26.11.2021.v1.15>*
7. Gavurova, B., Packova, M., Misankova, M., & Smrcka, L. (2017). Predictive Potential and Risks of Selected Bankruptcy Prediction Models in the Slovak Business Environment. *Journal of Business Economics and Management*, 18 (6), 1156–1173. DOI: <https://doi.org/10.3846/16111699.2017.1400461>
8. Naranchimeg, L., & Enkhamgalan, C. (2020). Some issues of Financial Stability Analysis. *iBusiness*, 12 (04), 140–149. DOI: <https://doi.org/10.4236/ib.2020.124010>
9. Siekelova, A., Kovalova, E., & Ciurlau, F. C. (2019). Prediction Financial Stability of Romanian Production Companies Through Altman Z-Score. *Ekonomicko-Manazerske Spektrum*, 13 (2), 89–97. DOI: <https://doi.org/10.26552/ems.2019.2.89-97>
10. Son, H., Hyun, C., Phan, D., & Hwang, H. (2019). Data analytic approach for bankruptcy prediction. *Expert Systems with Applications*, 138, 112816. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2019.07.033>
11. Solodovnik, O. O. (2021). Osnovni pidkhody do otsiniuvannia ekonomichnoi ta finansovoi bezpeky: sutnist i napriamy vdoskonalennia. *BiznesInform*, 2, 6–12. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-6-12> (in Ukrainian)
12. Talavira, Ye. V. (2018). Doslidzhennia ryzykiv v systemi upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidprijemstva. *Efektivna ekonomik*, 6, 1–6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/67.pdf (in Ukrainian)
13. State Statistics Service of Ukraine Materials. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed: 24.06.2022).
14. Aleksin, G. (2020). Financial Strategy Formulation and Implementation under Economic Uncertainty: Ukrainian companies' case. *VUZFRReview*, 5 (2), 38–47. DOI: <https://doi.org/10.38188/2534-9228.20.2.04>
15. Varnalii, Z. S., Mehed, A. M. (2020). Ensuring the functioning of the financial security system of the enterprise and methods of evaluating its effectiveness // Scientific Collection "InterConf", (31): with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference "Science and Practice: Implementation to Modern Society". Manchester, Great Britain: Peal Press Ltd., October, 2020. No. 1 (31). P. 38–45.
16. Varnalii, Z. S., Mehed, A. M. (2021). Ensuring the financial security of business entities // The 7th International scientific and practical conference "Modern directions of scientific research development" (December 22-24, 2021) BoScience Publisher, Chicago, USA. P. 751–762. ISBN 978-1-73981-126-6. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/12/MODERN-DIRECTIONS-OF-SCIENTIFIC-RESEARCH-DEVELOPMENT-22-24.12.21.pdf>
17. Varnalii, Z. S., Mehed, A. M. (2020). Ensuring the functioning of the enterprise's financial security system and methods of evaluating its effectiveness. SCIENTIFIC COLLECTION "INTERCONF" (Manchester, Great Britain). No. 1 (31). P. 38–45. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/4862>